

GORENJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši štev. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Florjančič. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

**Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :**

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvo pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankir. — Rokopisi se ne vračajo.

Vera v javnem življenju.

Med vsemi govori, kar se jih je slišalo na katoliškem shodu v Ljubljani je bil najznamenitejši, kakor se splošno govori, poleg krasnega Brejčevega govora, jedrnat govori dr. Lavrenčiča. Govornik je kar iz duš zajemal misli in jih je prednašal z izrednim govorniškimi talentom, tako da je bila dvorana na koncu govora kakor valovito morje, polna navdušenja in radostnih vsklikov. Liberalci so pa po svojih listih grozno zacvilili in niso vedeli, kaj bi počeli. Dr. Lavrenčič je c. kr. sodnik, tedaj gotovo ne kak bacek, ampak jurist, doktor, in vrhutega še mož iz stanu, ki ima ravno pri liberalcih največjo veljavo. Da celo c. kr. sodnik takó obsoja svobodomiselstvo in govori za to, da naj se katoliška načela kažejo v javnem življenju, to je nezaslišano, to mora spraviti liberalce ob um, ker se jim zdi, da se svet podira. Našim čitateljem bo Lavrenčičev govor ugajal in zato ga tu podamo v malo bolj obširnem posnetku.

„Zbrali smo se, da brez ovinkov in z vso odločnostjo povemo, da nam je naša sveta vera najdražja stvar na svetu. (Odobranje.) Prišli smo, da se okrepimo v prepričanju, da je Kristusov nauk edino sredstvo za srečo in napredek, ker je naša vera neskončno popolna, podana od Boga samega. (Odobranje.) Prišli smo, da povemo, da iskreno ljubimo svoj narod, da mu želimo srečo in slavno bodočnost, pa tudi, da hočemo z vso vstrajnostjo delati v doseg tega ciljev samo v dejstevstvu Kristusovih nauk; izjavljamo, da morejo priti ta načela v javno življenje, in sicer v vse panoge javnega življenja. (Odobranje.) Prišli smo glasno povedati, da smo do dna duše prepričani, da je med Kristusom in svobodomiselstvom nepremostljiv prepad, da torej obsodimo vsako ljubimkovanje s svobodomiselstvom, vsak kompromis, da povdarimo krščanski radi-

kalizem (Živijo klici in ploskanje.), da pove-mo, da smatramo vsakega, ki bi hotel blatiti našo vero, za kvarljivca in sovražnika našega naroda in javnega reda (Viharno odobranje.), da izpovemo svoje prepričanje, da moremo doseči te vzore samo pod vladno Habsburžanov in da izrečemo svojo udanost osivelemu vladarju in vsej njegovi hiši (viharno odobranje) ter da opozarjamo vodilne kroge, naj ne verjamejo svobodomislemcem, ki nas zato črnijo kot slabe državljane, da bi mogli v kalnem ribariti in naskrivnem pripravljati prevrat. (Burno odobranje.)

Zaganjajo se v Rim, ker to ime pretresa srca v ljubezni ali sovraštvu. Ni čuda! ker tam je varuh resnice Kristove. Zato se z ljubeznijo oklepamo Rima, ki ljubimo luč, škripajo pa z zobmi vsi, ki sovražijo luč. Druge poti ni, srednje poti ni. (Odobranje.) Pri tem imenu se razdelijo duhovi in se vname boj.

In ta vera naša je vredna boja! Svoboda človeka je povdarjala le kat. cerkev, povdarjala dostojanstvo osebe in nam dala osebno svobodo; to osebno svobodo pa je znala tako prikrajšati, da služi vedno celoti. (Odobranje.) — Pogledajte le bolnišnice in druge dobrodelne zavode, ki jih je poklicalo v življenje katoliško etično naziranje! Mi sami, če živimo po veri, smo najboljši dokaz božanstva vere, ker izvršujemo dela, o katerih vemo, da jih iz svojih moči ne moremo izpolnjevati. (Odobranje.) Zato so za to vero prelivali kri mučeniki; kri pa ni na prodaj, in to so bili junaki, ki so žrtvovali svoje življenje za resnico in ne kot uporniki proti obstoječemu redu. (Odobranje.) Kdor da življenje za take ideale, mora biti globoko uverjen o resničnosti vere. Proti tej veri gre svobodomiselstvo v boj s frazami. Povdarja svobodo, pa je prineslo tovarniškemu delavcu suženjstvo in zanikuje svobodo volje; na Francoskem so svobodomislci vrgli iz bolnic usmiljenke, sedaj

jih pa kličejo nazaj. (Veselost.) Pri nas bi marsikateriga sodnika, profesorja ali zdravnika ne bilo, če ne bi bilo slovenske duhovščine. (Živahno odobranje) Cerkev je, ki obsoja zatiranje vdov, sirot in ubožcev.

Svoboda se je pri nas globoko ukoreninila. Kaj vse se sme pod pretvezo znanosti predavati na univerzi! Sadovi tega pa se pokažejo potem, na primer pri nemškem svobodomiselnem dijaštvu. Kako pri nas? Če pridejo naši ljudje v hotel, pa se ne upajo napraviti križa! (Pritrjevanje.) Tudi v nekaterih naših katoliških krogih se je začelo prepričanje, da svobodomiselstvu ne gre za boj proti Cerkvi, ampak da odpravi duhovsko nadvlado. Če bomo take politike trpeli, nas bodo vrgli nazaj v katakombe! (Res je!) Dobijo se katoličani, ki hodijo v cerkev, pa pri volitvah liberalno volijo. Ti delajo največje pohujšanje in so bolj nevarni kakor prostozidarji. Proč s takim polovičarstvom! (Odobranje.) Prav je povdarjal dr. Mahnič, da samo krščanski radikalizem more premagati radikalizem svobodomiselstva. Nobena zveza z liberalizmom Bogu ni ljuba. Odtegne nam Bog lahko pomoč, od katere je odvisen uspeh. Bog je dovolj močan, da sam zmaga in ne potrebuje, da bi mu hodil na pomoč hudič po svojih hlapcih. (Veselost.) Nikar ne mislimo, da svobodomiselstvo ne misli resno. Nekoč sem se pogovarjal z odličnim socialnim demokratom. Vprašal sem ga, zakaj da tajijo, da niso proti veri? Odgovoril je: Saj nismo, ker jemljemo samo take, ki nimajo več vere. (Velika veselost.) Pri mizi Vam tudi vsak svobodomislec pove, da že vidi v bližnji bodočnosti ločitev zakona; samo za časa volitev tega nobeden ne pove. (Veselost.)

Povdarjamo pa, da nikogar ne sovražimo razven zmote! Zapeljane le pomilujemo in jih hočemo rešiti. Zato pa ne govorimo, da spoštujemo vsako prepričanje, ker zmote ne moremo spoš-

PODLISTEK.

Preklican.

Zgodba. Spisal I. Mohorov. (Dalje.)

„Naj le prevzame, naj, da bo le pomagalo!“ je rekel.

Tako so minili dnevi, tedni. Leto je šlo v julij in v avgust. Pa ni bilo nič kaj prida leto za vreme. Nenavadno mnogo je deževalo, in ko je solnce posijalo, ni bila njegova toplota prijetna, nego soparna, prenapolnjena vlage, ki je puhtela iz kaluž na travnikih. Janez je tarnal, živo je občutil slabo vreme, z nestrpnostjo čakal je solnca, ko da je sam bolan. V tistih dneh je zasovražil ptico pivko, in zeleno rego je neusmiljeno preganjal, s kropom je šel polivat „procesijo“ mravelj, ali vremena izpremeniti ni mogel. Že opolnoči se je prebujal in hodil gledat, da-li so zvezde. Jutranja vshodna zarja ga je napolnjevala z bridkostjo, ko pa je zvečer zardelo nebo, je vesel ponavljal še pozno v sanje: „Lepo bo, lepo!“

In dvignil je lice proti solncu in nič kaj ni bil zadovoljen.

„To solnce! Ta leščerba. Še mene ne ogreje.“

In zmajal je z glavo in govoril: „To ni nič! K morju mora, k morju, na jug! Naj porečejo gospod, kar hočejo, prodal bom, pa je!“ In zopet je stopila predenj nepoznana in tajna mu zapreka.

„Da ne bi smel prodati! Lepa je ta. Res je, da mi ga je zapustila mati. Pa saj ni rekla, da

ga ne smem prodati. Pa naj bi mati še živela, kaj bi bilo? Ali bi pustil, da bi umrl? Kaj še! Prodal bi, pa k morju bi jo poslal. Zdravje je več ko denar, o več!“ In zopet je videl pred seboj upale, širokozaprte oči, tako žejne solnca, življenja.

„In bi ne mogel prodati, in da so ga preklicali?“ — Na polju je zagledal Janez domačega hlapca. Mlad fant in še nepokvarjen, pa ko mravlja priden in razumen. Sredi detelje je stal in brusil koso, ko ga je nagovoril Janez.

„Mihec“, je rekel, „bukve berem, in ni, da ne bi ravno vedel, kaj pomenijo. Pa je že tako, da vsega ne vem. Lej no, si v šolo hodil, boš vedel, kaj je neki to, kadar človeka prekličajo.“

Hlapec se je ozrl osupel na Janeza in dejal: „Šment, stric, kako da bi to radi vedeli?“ „Kako? I, tako. Dobro je le dobro, in če človek kaj ve, kaj bi hranil zase. Lej no, prav rad ti povem, če ne veš: prva je, da ljubi svojega Boga!“

„To že vem, stric“, se je zasmel hlapec.

„I, no, če že veš —, povej zdaj ti meni!“

„Jarnik iz Podbrega je preklican.“

„Jarnik!“ se je veselo začudil Janez, „saj ga poznam. In preklican da je!“

„Seveda.“

„Zakaj pač neki — zakaj?“

„Zakaj neki! Pijanec je, pa kvarta. Vse bi bil napravil. Pa so mu pravico do gospodarstva vzeli, da vsaj otrokom kaj ostane.“

„Tako je ta stvar!“

„Tako, tako!“

Janez je odkimal z glavo in nato pomežiknil z levim očesom in vprašal:

„Kaj bi ti rekel, Mihec, če bi ti povedal še za nekoga, ki je preklican?“ In hlapec je pomolčal, nato prikimal z glavo, rekoč:

„Tudi mene so preklicali!“

„Vas?“ se je začudil hlapec navidezno. „Pojdite mi no, stric!“

„So me, so!“ je dejal otožno Janez. „Lej, nisem pijanec, pa tudi kvartam ne. Pa so me preklicali. Zdaj veš.“

In obrnil je hrbet osuplemu hlapcu in krenil proti domu. In kakorkoli je bil nerazsoden v svoji otroški duši, je vendar čutil nekako krivico, ki se mu je zgodila, in zastoj je iskal vzroka, čemu da so ga preklicali. „Pijanec nisem, kvart še poznam ne, zapravljam ne!“ je domislil. In bridko je majal z glavo: „To ni prav, to ne gre. Preklican ne bom!“ In zopet je mislil. „Tisti, ki mi je to storil, ni storil prav. Jaz ne bi storil tega!“ In tedaj je umoval, kdo da bi bil oni skriti človek, ki mu ni storil prav. In tedaj je dvignil glavo in videl iz oči v oči svojemu mlajšemu bratu, Prisojniškemu gospodarju, in v hipu je vedel in zamrmral: „On mi je naredil tako!“

Prvikrat v življenju se mu je v srcu zbudilo čustvo, ki ga dozdaj ni poznal. Oglasil se je za hip morda odrasel človek v njem, človek, ki bolj sovraži, nego ljubi. Ta naravni nagon mu je legel čez vse obličje, da je brat nehote vskliknil:

tovati! S tem povzročimo le, da zapeljani često ostanejo v svoji zmoti in se v njej utrdijo. (Pritrjevanje.) Kako pa naj rešujemo? Pri samem sebi je treba začeti. To velja pred vsem za voditelje! Kako krasno je bilo lani na evharističnem kongresu na Dunaju! Vse je bilo navdušeno. Sedaj so pa na Dunaju šli v drug tabor. Kdo je kriv? Voditelji! (Pritrjevanje.) Kdor nima žive vere, naj se umakne sam, ker naše ljudstvo ni za to, da ga izdajamo! (Viharno odobravanje.)

Boj nas izuri, preganjanje nas utrjuje. Zato se ga ne bojimo. Bojimo se pa tistih, ki so prišli k nam, pa nimajo krščanskega prepričanja! (Gromovito pritrdjevanje.) Zato prosimo Boga, da nas razsvetli, da jih spoznamo in vržemo pravčasno iz hiše! (Tako je.)

Vse svoje delo pa postavimo pod varstvo Brezmadežne, da nam izprosi božjega blagoslova in nas varuje, da ne zaidemo na krive poti. Gojimo Marijine družbe! Te so kulturna sila! V te naj se vpiše vsak odličnjak! To so družbe inteligence, zato ker nerazumen človek jih ne razume. Končam z besedami, ki mi jih je zapisal prevzvišeni knez in škof tržaški: „Le čvrsto na plan, delajmo, dokler je dan!“ (Viharno odobravanje.)

Goriška — kaj zdaj?

V dneh katoliškega slavlja v Ljubljani je zadela vodjo S. L. S. na Goriškem, dr. Gregorčiča, katastrofalna osoda. Metropolit ilirski je črtal njegova lista „Prim. List“ in „Gorico“ iz vrste katoliških listov. To je ne le za Primorje, nego i za vso Slovenijo tako važen historičen dat, da ne moremo molče preiti mimo njega, zlasti zdaj ne, ko še živimo v miljeju katoliškega shoda. Samoposebi se nam vsiljuje vprašanje, kaj da naj stori sedaj dr. Gregorčič, ki je politik in katoliški duhovnik, obenem skrajno tipična vodilna osebnost, nekaj antagonist Mahničev — v čemer baš vidimo vso njegovo nesrečo, ki je zgolj zadnja konsekvence tega antagonizma.

Z ozirom, na katoliški shod, kjer se je ob nekaterih manj važnih prilikah pokazala, ne rečemo, da neopravičena ogorčenost proti politiki dr. Gregorčiča, se čutimo dolžne, da obrazložimo pomen te Gregorčičeve afere. Stvar treba presojati lokalno in z ozirom na splošnost. Lokalno bi stvar ne pomenila mnogo več, nego gonjo proti „Novi struji“ od strani dr. Gregorčiča. Splošno pa pomeni, da je dr. Gregorčič zagrešil kot katoliški politik pred vso Slovenijo. In kot tak v resnici dr. Gregorčič stoji pred vernimi Slovenci odkar je ilirski metropolit izpregovoril. Proti razsodbi nadškofa ni ugovora. Njegov anathema je odločilen in vse, kar moremo storiti,

je, da živo pomilujemo one pristaše dr. Gregorčiča, ki so tisk omenjenih listov aprobirali in so sedaj tako kruto kaznovani. Ne gre pa, da bi nad temi palico lomili, češ, liberalci so —, saj so zaslužni in za cerkev vneti duhovniki med njimi, ki bi si, da ni nadškof govoril, morda ne bili na jasnem, da so faktično šli predaleč.

Kriv tega mučnega dogodka v naši politiki goriški je seveda vodja dr. Gregorčič. Toda ta njegova krivda ni taka, da ne bi bila razumljiva, je celo dvojje reči, ki Gregorčiča opravičujeta.

Prvi moment, ki dr. Gregorčiča opravičuje, je njegova izrazita politična osebnost. Mož je vajen delati sam. Na njem je slonelo vse breme brezmejnne obveznosti predno je obstojala S. L. S. On si je vživel svoj način delovanja, preko katerega iti ni imel smisla, ne moči, da bi delal po načinu S. L. S. na Kranjskem. Vrh tega je Gregorčič preizrazil politični birokrat, da bi mogel umeti organizatorično stran Mahničeve ali Krekovo. In ko mu je v dr. Fajduttiju vzrastel pendant S. L. S. v italijanski strani, je jasno, da je mož čim dalj tem trdnje vstrajal v svoji metodi. Ko se je tedaj porodila v njegovi lastni stranki od njega nazvana „mlada struja“, je bil ves politični antagonizem, vsa konkurenca za prvaštvo že rojena v možu, ki je od prvega hipa moč organizacije in ideje zamenjaval z importiranim strankarstvom. Mahnič je v resnici združil, Gregorčič je hotel razdruževati in je stal nenadoma pred alternativno: klerikalen — liberalen oziroma politično mrtev, ali pa vodja goriške politike tudi v naprej.

To edino je tragika Gregorčičeve politične smeri, ni pa njegova krivda, da velja zdaj on pred Kranjci in drugimi Slovenci ko mož kompromisov za liberalci. Tu je dr. Gregorčič, kakor vsi drugi, in bogve, če bi „Mlada Struja“ istotaka ne bila, ako bi prišla iz volitev zmagoslavna. Tu je dr. Gregorčič žrtev političnih goriških razmer, kjer se mora močnejša slovenska politična stranka vezati z močnejšo italijansko stranko, če hoče, da je deželnozborsko delo mogoče. Seveda je drugo vprašanje, je li tu imel sploh kdaj dr. Gregorčič sebi vredne kolege v deželnem zboru v svoji stranki.

Potreba je poudariti izrecno, da goriška politika do zadnjih časov ni bila ni od daleč versko tako načelna, ko na Kranjskem, nego bolj narodna. Da je dr. Gregorčič s pomočjo Belcebuba, laških liberalcev, izganjal slovenske liberalce, to je pač taktika, katero etično soditi ni lahko, dasi je to iz osebnosti dr. Gregorčiča in njegovega političnega stališča na Goriškem docela razumljivo.

Vsa krivda, ki je ni opravičiti, pa zadene dr. Gregorčiča, da ni znal mladih katoliških bojovníkov in politikov privezati nase, nego je videl v njih uzurpatorje svoje politične službe in je

dopustil, da so njegovi uredniki — kakor čujemo — nešolani in prestrastni diletanti v časnikarstvu, žalili katoliška čuvstva, katoliške vzore in težnje Mladostrujarjev, sumničili in zmerjali eksponente in tako primorali odbor „Vigilantiae“, da je omenjena lista označil za nekatoliška.

Krivda in zlo sta siina in čas je, da se to zadevno na Goriškem zjasni.

Ali bi morda ne bil dr. Gregorčič zdaj dolžan, da opusti vsaj „Primorski List“ in pripozna „Novi Čas“? „Gorica“ pa naj krene v smer, ki jo dr. Gregorčič gotovo pripozna, naj krene v odločno smer programa katoliških shodov in S. L. S. Goriški Starčević ne zasluži, da bi šel omadeževan politično v pokoj. Dežela ga rabi in silno bi ga rabila „Mlada Struja.“

Mi, ki poznamo jakost Gregorčičeve osebnosti, mi smo uverjeni, da to ni bil zadnji akt njegove politike, nego da on more premagati še to krizo v soglasju z načeli S. L. S. in se poslovi šele tedaj, ko bo uverjen, da ga njegovi ljubljani Goriški ne bo več treba, in da bo smel mirne duše zapustiti dediščino „Mladi Struji“.

POLITIČNI PREGLED.

Poljska Ljudska stranka proti vladi. Dne 30. avgusta je bil v Krakovu sestanek deželnih in državnih poslancev poljske Ljudske stranke. Udeležil se je posvetovanja tudi gališki minister pl. Dlugosz. Poročal je Stapinski, ki je ostro prijemal vlado in gališkega namestnika viteza pl. Korytovskega, češ da je ta pri volitvah podpiral vsepoljske kandidate. Navzoči minister je zagovarjal centralno vlado, češ da ona ni kriva strankarstva. Zbor je vendar izrekel ministrskemu predsedniku grofu Stürgkhu nezaupnico. Vsled tega bo moral Dlugosz izstopiti iz stranke.

Zoper grofa Berchtolda se dvigajo črni oblaki. Z njegovimi neuspehi v zunanje politiki niso nezadovoljni samo Slovani, ampak tudi Nemci, ki so ga prej vedno hvalili in podpirali, ko so njegovi ljudje streljali kozle. Najhujše je, da sta ruski in francoski poslanik posekala Berchtolda na dvoru v Bukarešti. Nemški listi sedaj zahtevajo, da se mora avstro-ogrsko zunanji ministrstvo do korenine izpremeniti. Sicer se pa pričakujejo izpremembe v diplomaciji tudi po drugih državah. Celotranski poslanik Delcasse bo baje zapustil Petrograd.

Nemška edinost. Na Češkem Nemci ne morejo prodirati, kakor po drugih deželah, ker jim stoje nasproti Čehi, ki jih finančno, umstveno in v izkazovanju izredne življenske moči presejajo. Tudi vlada se Čehov boji, zato si s posebnimi krivicami, kakršne se gode Slovincem na Koroškem, ne upa upreti se češkemu prodiranju, ampak pusti, da odločuje zakon. To pa Nemcem ni prav. Zakričali so Nemci na „Češkem kakor bi jih kdo na meh drl. Na ta klik je skočil po koncu ves nemški tabor in je zagrozil vladi, da jo bode vrgel, ako ne prisloži na pomoč Nemcem. Soglasno zahteva Nemška narodna zveza, da mora pasti knez Thun, namestnik na Češkem.

„Kaj pa ti, kaj, Janez?“

„To bi rad vedel, Peter, zakaj si me neki preklical!“ je vprašal pohlevno Janez. Vpričo resnega brata, ki je bil sicer za glavo nižji od njega, in drobnejši, toda neprimerno živahniji v kretnjah, je upadel Janezu pogum. Petru je šinila jezna črta mimo ust.

„Kdo ti je to v glavo vtepel?“

„Ali ni res?“

Peter mu je položil roko na rame.

„Čuješ, Janez! Si lačen? Nisi. Si žejen, bi žganja rad pil? Dam ti denarja.“

Janez je zmajal z glavo. Toda, ko je pogledal zopet bratu v oči, mu je bilo ko grešniku in se je ozrl vstran.

„Tisto mi povej, zakaj —“

Ali glej, brat se je bil obrnil in ga niti poslušal ni več. Tedaj se je oglašila v Janezu znova upornost in je mislil: „Povedal mi boš, ne izpustim te drugič. Roko ti položim na rame. Pa se ne boš izgovoril.“

In stopil je dragič pred brata in brat se je izgovoril, da nima časa za čenče. In Janez mu ni položil roke na rame.

Nekaj tednov je minilo. V Janezu se je misel na prodajo gozda vse bolj ukoreninjala. Videl je Franco na klopi in krenil še sam gori. S čudovito ostrovidnostjo, lastno deci, je videl, da so njene oči globlji in še trudnejši in da so ji lica blede in koža prozorna. Zato ni niti vprašal, da li ji je bolje. Otožen je sedel poleg nje in molčal. Potem je bruhalo hripavo iz njega:

„Kar sem rekel, sem rekel. K morju pojdeš. Prodam!“ In vstal je in se napotil v vas. H Pečanu je krenil. „Pečan ima denar, pa les rabi, ki je mizar.“ Pečan je stal v delavnici in bridko klel, ker so mu bili otroci zanetili v kotu oblanje, da je s težavo zadušil ogenj. V kuhinji pri Pečanki so tulili kaznovani otroci. Tedaj je vstopil Janez.

Janez je pozdravil. Pečan ni odzdravil, zakaj jezen je bil. Toda kleti je prenehal. Janez je mislil, da bo najbolje, če začne pri zadevi. Okorno je sedel na prazen stol in dejal:

„Lesiš češ, Pečan, sem slišal.“

„Bukovega!“ je kratko pritrdil Pečan.

„Vedel bi ti zanj.“

Pečan se je ozrl na Janeza in stresel z glavo, češ, naj pove.

„Svoj gozd prodajam!“

Tedaj pa je planil Pečan, meneč, da je kdo Janeza „poslal“. Grdo je zaklel in viknil.

„Šema neumna, ki se daš od smrkavcev napravljati. Boš prodal! Ti prodajal. Revše preklicano!“

Dalj Janez ni poslušal, nego bežal proti domu, in še dolgo je čul kleti Pečana za seboj, potem pa je čul, kako se je začel smejeti. Ta smeh. Cele dneve je šumel Janezu po ušesih, pozno v noči se je dvigal in poslušal, samcat je lazil okolu, in ker je bila nekaj dni izostala Francka, je presedel sam cele popoldneve na klopi. In ko je tako sedel, je prišlo čudno: dvojje

trudnih oči je sinilo pred njegovim duhom, in utihnil je oni smeh, in Janez je prišel nad brata.

„Tvojega se ne dotaknem, tvojega, Bog vari! Le moje mi daj. In gozd je moj, po materi je moj.“

Naj k sodnji gre, mu bodo že tam dali, je odvrnil brat. In Janez je res šel k sodnji. In prav zadovoljen se je vrnil. In se je lahko, Janez, ki ni vedel, da je tisti gospod s čepico samo sodnijski sluga in povrh še velik šaljivec, in da tista prošnja, ki mu jo je za čašo vina napisal, ne bo nikoli videla sodnika, niti sodnik prošnje, kakorkoli je ginljivo pisana in podprta z ostroumno trditvijo, „da je druga, da ljubi bližnjega svojega, in da je ta bližnji Kovačeva Francka, ki ji treba solnce, morskega, južnega, ki ni leščerba.“

Janez je vdano čakal odgovora, in res je prišel. Tedaj je vihral k župniku in se zelo začudil, ko se je stari gospod hudo razjezil, ozmerjal Janeza, da je tepec, in da so tisti, ki ga „vlečejo“ še večji in še hudobni povrh. Pa domov naj gre, Janez, pamiren naj bo.

Miren naj bo! Čim bolj se je trudil, tem manj se mu je posrečilo. Znova ga je preganjal smeh. Ali to se ni smejal samo Pečan. „Vsi se smejejo,“ je mislil Janez, „vsi! Pečan, sodnik. brat!“ In stresel se je. In strepetal je v drugo, „Smejejo se, in sirota bo umrla!“

(Konec prih.)

Nova Srbija. Na novem srbskem ozemlju se je ustanovilo pet novih divizij, in sicer v Skoplju, Prištini, Štipu, Bitolju in Novem Pazaru. Vsaka divizija bo imela po štiri pešpolke. Ustanovi se tudi na starem ozemlju nekaj novih divizij, tako da bo imela v prihodnje Srbija v mirnem času 50, v vojnem času pa okoli 100 pešpolkov.

Izpremema v srbskem ministrstvu. Odstopila sta Stojanović, minister za narodno gospodarstvo, in justični minister Poličević. Namesto prvega je bil imenovan dr. Janković in namesto drugega Marko Gjurišić. Ministerski predsednik Pašić je v toplicah v Marienbadu.

Na Balkanu se bodo valovi zazdaj pomirili. Vse države so postale nemirov site, ker je vsaka po svoje nekaj dosegla. Rusija je dosegla to, da se je Romunija k njej nagnila in zapustila Avstrijo ter da je bila ponižana Bolgarija, ki se je naslonila na Avstrijo in začela fantazirati o velikem carstvu s sedežem v Carigradu, tistem Carigradu, na katerega že stoletja škili Rusija. Avstrija in Nemčija sta zadovoljni, da se je napravil med Srbijo in Bolgarijo razpor, ki se je že toliko utrdil, da Slovanstvo na Balkanu ne pride do moči in ne bo na potu tja prodirajočemu Germanstvu. Italija je zadovoljna, da lahko Avstrijo okoli Albanije za nos vlačijo, notri pa s svojimi šolami mirno utrjuje postojanko za italijanski most, ki bo zvezal oba bregova Adrije in zapel Avstriji izhod. Francoska in Angleška sta zadovoljni, da so nekatere države finančno, industrijsko in trgovsko oslabele in da se bode zopet otvoril na izhod promet denarja in blaga, katerega imata že nakupčenega. Nekaj časa tedaj balkanski ognjenik ne bo bledel.

Turki se sicer pogajajo z Bolgari o miru, mirujejo pa še ne. Zadnje dni so Turki zasedli v Trakiji Gumuldžino in Ksanti.

Vseslovanstvo. Neki veljavni nemški list piše: „Italija je ravno tako, kakor Avstrija, spoznala nevarnost Vseslovanstva in te okoliščine so zboljšale medsebojne razmere med obema sosedinjama.“ Kakor se kaže, se okoli strahu pred Slovani suče vsa politika Evrope. Baron Conrad pl. Hötendorf je bil pred štirimi leti še velik nasprotnik Italije. Zato je padel kot načelnik generalnega štaba. Sedaj je prišel do mnenja, da nasprotnik Avstrije ni Italija, ampak Slovanstvo, in zato pojde v Rim, da bo pred načelnikom italijanskega generalnega štaba dokazal svoje izpreobrnenje. Slovenci pa ostanemo pri svojem starem prepričanju, da Italijanom ni nikoli zaupati.

Delcassé bo pustil poslaništvo v Petrogradu, ker želi postati francoski ministerski predsednik. Sicer pa Delcassé ni mogel doseči posebnih uspehov in je nehoti prišel v nasprotje z rusko vlado. Car je hotel, da bi se Turčija finančno bojkotirala, Francoska, ki ima na Balkanu izposojene tri milijarde, pa temu ni mogla pritrditi.

Na Kitajskem še vedno vre. Sedaj je prišla Kitajska navzkriž z Japonsko, ker ji ta ni hotela izročiti ubeglih upornikov. Kitajsko vojsko bodo nanovo organizirali nemški častniki. Juanšikaja so nedavno zarotniki hoteli zastrupiti.

NOVIČAR.

Prezrli ga niso! Ljubljanski liberalni listi so obetali, da bodo katoliški shod prezrli. Pa ga nič niso prezrli. O nobenem shodu še niso liberalci toliko poročali, kakor o tem. Veseli pa niso bili. Vse jih je jezilo: vreme, narodne noše, silne množice občinskih zastopnikov, Orlov in članov drugih društev, slovanski gostje, mirne in temeljite razprave, izvrstni govori, pojavi omike in napredka. To jih je spravilo v besnost. Drugače si niso mogli pomagati, kakor da so grizli okoli sebe in si izmišljali anekdote o pijancih. Pozabili so pa na to, da je pri liberalcih pijan biti nekaj navadnega in celo nekaj častnega, ker se s tem večkrat bahajo.

«Mednarodni dom» v Ljubljani. Daleč so prišli ti preklicani ljubljanski naprednjaki! Slovenci so po stotakah in reveži po krajcarjih darovali doneske za zgradbo „Narodnega doma“ v Ljubljani. Ta s krvavimi žulji vseh narodnih Slovencev zgrajeni dom pa rabi sedaj za svoje shode največkrat rdeča internacionala — breznarodni socialisti. Zato je proglasil „Slovenski narod“ dne 2. t. m. „Narodni dom“ za „Mednarodni dom“. To daje pečat stranki! Stranka, ki ima dom v oblasti, se je nekda imevala narodno, sedaj se pa imenuje napredno. Napredovala je namreč od narodnosti do mednarodnosti. Na kaj naj bo še ponosna ta propadla in do mozga okužena stranka?

«Slovenska Matica» ni razobesila zastave za katoliški shod. „Slovenski Narod“ pravi, da se to zaradi tega ni zgodilo, ker so pri „Matici“ klerikalci v manjšini in ker na nje vedno jemlje „Matica“ najnežnejše ozir. Jako logično! Le tega ozira dr. Ilesič ni hotel imeti, da bi zastava vihrala z „Matičine“ hiše, ko je blizu ondi najsvetejšo daritev opravljal zagrebški nadškof, ki ni „Ilirec“ po Ilesičevem okusu.

Nemci iz rajha v Ljubljani. Nemci v rajhu imajo društvo, ki se imenuje „Društvo za

nemštvo v inozemstvu“. To društvo ima v prvi vrsti namen, delati propagando za nemštvo med Slovani. In tako je prišlo 14 zastopnikov tega društva te dni pogledat med Slovence, v Celje in Ljubljano, koliko uspehov je njih propaganda med Slovenci že dosegla. V Ljubljani se je zbrala v kazini vsa nemška ljubljanska družba in se je posvetovala z zastopniki iz Nemčije, kako bi se dali Slovenci z nemškimi šolami in zavodi najlažje zadaviti. Vlada je te hujšake iz rajha prijazno gledala. Ko bi izvenavstrijski Srbi ali Rusi v politične namene prišli obiskat Slovence, bi jih vlada prvi dan zapodila nazaj. Nemci pa smejo Avstriji vse storiti, kar se jim poljubi! — Iz Ljubljane so šli Nemci v Kočevje. Vsi Kočevarji so bili na nogah. Z velikim navdušenjem so sprejemali „bratske pozdrave iz severa nemške domovine“. Povsod doli do Kolpe so visele zastave črno-rdeče-zlate. Obljubili so Nemci, da jih prihodnje leto pride na Kranjsko še več. — Ali še nismo dosti daleč?

Pastor dr. Hegeman je pisal v list „All-deutsches Tagblatt“, da on pri večini svojih veroizpovedancev ne velja več za kristjana. — Kako morejo veljati za kristjane tedaj ljubljanski lutroci, ki trpe med seboj takega župnika? Morajo biti pač po večini liberalci, ljudje brez žive vere. Če ima luteran živo vero in izvaja posledice, pride v katoličanstvo, liberalizem pa vodi iz krščanstva ven. Do tega priznanja je prišel celo dr. Hegeman, dopisnik gori omenjenega svobodnomiselnega lista.

Gorica dobi popolno slovensko gimnazijo s prihodnjim šolskim letom s štirimi slovenskimi razredi in se bo potem leto za leto izpopolnjevala. Podučevalo bo za zdaj poleg ravnatelja 14 učnih močij. Nemci in Italijani bodo pa imeli v Gorici vsak svojo realno gimnazijo z nemškim in italijanskim učnim jezikom.

O slovenski gimnaziji v Gorici je zadnjo sredo pisal „Slovenec“, da ni nobena tajnost, da je to predvsem sad prizadevanj dr. Gregorčiča, kojega zasluge zlasti na šolskem polju mora vsak Slovenec hvaležno priznati. — Drugo jutro je pa prikrevsal „Dan“ in je pisal, da na Kranjskem še nimamo nobene, srednje šole, ker tu vladajo klerikalci, in da bo tedaj morala mladina s Kranjskega hoditi na Primorsko v slovenske srednje šole. Ta list je tako neumen, da nič ne ve o popolni slovenski, in sicer od klerikalcev ustanovljeni gimnaziji, ki stoji blizu Ljubljane, in vrh tega so gg. šolmaštri pri „Dnevu“ pozabili, da so največji nasprotniki čisto slovenske gimnazije v Ljubljani — slovenski liberalni profesorji, ki so nedavno izjavili, da bi bila čisto slovenska gimnazija napredku Slovencev v škodo.

V spomin na katoliški shod se prodajajo krasne velike podobe Brezmadežne s posvetilnim besedilom, dalje umetniške razglednice in spominski znaki v knjigarni Ilirija v Kranju. Slovenci, segajte pridno po omenjenih podobah, spominskih znakih in razglednicah, da boste imeli trajen spomin na sijajno uspeli slovensko-hrvaški shod. Posebno priporočamo krasne razglednice „Združitev Hrvatske in Slovenije ob hrvaško-slovenskem katoliškem shodu v Ljubljani.“ Vsak zaveden Slovenec in Hrvat naj bi odslej rabil le te razglednice!

Pazite na narodne noše! Kar smo pred meseci dejali, se je dne 24. avgusta zgodilo. Naše prekrasne narodne noše so dale katoliškemu shodu največji sijaj. Ponosni smo lahko na to armado zavednih mož in fantov, žena in deklet. Sedaj pa je dolžnost vseh nas paziti, da se zbrane narodne noše ne poizgube, da ostanejo za vse slovesne prilike in da se število narodnih noš še pomnoži! Čujemo, da bodo razni agentje nabirali in kupovali po deželi narodne noše, da bodo izvažali ljudem te dragocenosti z raznimi lažmi in pretvezami. Ne verujte nikomur, ki hoče kupiti narodne noše, zapodite izpred svojih pragov vsakega takega človeka. To, kar je lepo, je lahko za nas lepo, s tem, kar je naše, se postavimo sami! Vsi, ki berete te vrstice, opozorite svoje prijatelje in znance, naj narodne noše ohranijo, naj nanje pazijo in kjer jih nimajo, naj jih po starih vzorcih napravijo. Prodati pa ni treba niti ene narodne noše! — „Slovenska Straža“.

Na c. kr. cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se bodo vpisovali učenci za prvi razred dne 15. septembra od 9.—12. ure dopoldne v gimnazijski pisarni. Sprejemne skušnje se bodo vršile dne 16. septembra od pol 9. ure naprej. V II.—VIII. razred se bodo vpisovali učenci dne 16. septembra.

S Premskovega. V torek zjutraj so turkopali Franca Kalinška iz Gorenj. Bil je priden mož. Starosta je bil med delavci Pollakove tovarne v Kranju in že blizu 72 let star. Ni pa mislil, da ga bo tako hitro vzelo. Neki konj ga je brnil na želodec, pa se ni dosti za to zmenil. Kar neutegoma je začel umirati. Sveti naj mu večna luč!

Bohinjska Bela. Prostovoljno gasilno društvo na Bohinjski Beli bo obhajalo v nedeljo, dne 14. septembra, svojo petnajstletnico. Pri slavnosti bo sodelovala godba Kat. del. društva na Jesenicah.

«Tiskovno društvo» v Kranju bo imelo v ponedeljek dne 22. septembra izredni občni zbor popoldne ob 1. uri v knjižnici „Ljudskega doma“ v Kranju. Vabijo se člani. Odbor.

V Cerkljah priredi c. kr. kmetijska družba kranjska dogovorno z ondotno podružnico dne 9. sep., to je v torek, točno ob 8. uri dopoldne v Ljudskem domu tečaj za razstreljevanje zemlje. Najprvo bo predavanje o pomenu globokega rahljanja zemlje sploh. Nato se bode pa tudi praktično polzkušalo razstreljevanje zemlje z razstrelivom — dinamom, in sicer 1. kako se globoko rahlja zemlja, 2. kako se z razstrelivom napravljajo drevesne jame, 3. kako se zrahljajo spodnje zemeljske plasti v starejših sadovnjakih v svrhu pomladitve, 4. kako se izstreljujejo drevesni štori. Povabljen je vsak, ki se zanima za napredek v kmetijstvu sploh in še posebej za napredek v sadjarstvu. Posebno se opozarja na ta tečaj vsi oni posestniki, ki nameravajo krčiti gozdove; zanje bo ravno izstreljevanje drevesnih štorov posebno važno. Tečaja naj bi se udeležili tudi trezni in zanesljivi delavci, ki bodo imeli tu priliko popolnoma priučiti se ravnanja s tem strelivom in bodo potem lahko v svojem okrožju proti plačilu izvrševali tozadevna dela.

Strela je udarila na Dunaju v minoritsko cerkev. V podstrešju je užgala, pa so ogenj kmalu pogasili.

Deželni odbornik Franc Robič je bil zadnjo nedeljo pokopan z veliko slovesnostjo. Pogreba so se udeležili tudi liberalci. Truplo pokojnikovo so prenesli iz Maribora v Ljubljano, kjer je pri odprtem grobu govoril glavarjev namestnik dr. Jankovič. Pokojnik je bil dolgo časa tudi državni poslanec. Bil je krotka duša, sicer pa vnet za napredek štajerskih Slovencev.

Odvetniško pisarno je otvoril v Trstu dr. Janko Šavnik in sicer jo je pridružil pisarni dr. Josipa Wilfana.

Shod rekrutov pri sv. Joštu. V nedeljo, dne 14. septembra, bo pri sv. Joštu nad Kranjem shod za vojake-rekrute iz kranjske dekanije. Vsi fantje, ki ste bili letos „tauglih“ se vabite k temu shodu. Pridite ali v soboto zvečer ali v nedeljo zjutraj. Glavno opravilo bo v nedeljo ob 9. uri.

Kat. slov. izobraževalno društvo v Predvoru priredi k desetletnici svojega obstanka in v proslavo Konstantinovega jubileja v nedeljo, dne 14. septembra, večjo slavnost. Dopoldne ob 10. uri bo sv. maša, popoldne ob pol dveh sprejem bratskih društev in „Orlov“. Potem bodo v cerkvi pete litanije. Ob 3. uri bo v grajskih prostorih veselica. Upriporila se bo lepa spodbudna igra „Peter Sigmajer, tirolski junak“, žaloigra v petih dejanjih. Igra je polna krasnih, pretresljivih prizorov iz osvoboditve naše Avstrije izpod francoskega jarma, posebno za sedaj primerna, ko praznujemo stoletnico francoskih bojev na Kranjskem. Nastopilo bo v tej igri do 40 oseb. Med in po igri „Šaljivo srečkanje“ z 500 dobitki. Sodelovala bo slavna kamniška godba na lok. K najboljše udeležbi uljudno vabimo.

Kogar tarejo skrbi in si na noben način ne ve pomagati, navadno poskusi svojo srečo nazadnje še s srečko, in res se ta poskus marsikdaj dobro obnese, saj je čisto slišati, da je ta ali oni čez noč obogatel vsled glavnega dobitka. Najpriporočljivejša je turška srečka, ker lastnika v srečnem slučaju s svojimi glavnimi dobitki po 400.000 in 200.000 zlatih frankov v isti reši vseh gmotnih skrbi, v najneugodnejšem slučaju pa se mu večji del za srečko izdanega denarja povrne v obliki najmanjšega dobitka, ki ga vsaka srečka mora zadeti, oziroma dobi vsled vedno naraščajoče vrednosti turških srečk v doglednem času tudi ves svoj denar zopet nazaj, če srečko proda. Tako velikih ugodnosti ne nudi nobena druga srečka in ni je loterije na svetu, ki bi bila varnejša in nedolžnejša od turških srečk. Turške srečke so tedaj loterija in hranilnica obnem, zato jo priporočamo vsem onim, ki bi radi poskusili svojo srečo brez posebnega rizika. Mesečni obrok za turško srečko, koje prihodnje žrebanje se vrši dne 1. oktobra t. l. znaša samo 4 K 75 vin. Kdor pa hoče pridejati še K 1-25, prejme zraven še priporočljivo srečko italijanskega rudečega križa, tako da je potem deležen 10 žrebanj vsako leto. Naročila sprejema in pojasnila daje za „Slovensko Stražo“ g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg št. 19, in vsi sodružniki po deželi. Naročajte le po posredovanju „Slovenske Straže“, ki je v zvezi z mogočno slovansko krščansko banko z polno vplačano delniško glavnico 40 milijonov kron, pri kateri se ni bati zgube in neprilike.

«Kupleti in pesmi» Radoslava Silvestra. Uredil nadučitelj Fr. Silvester. Izdala in založila Narodna tiskarna v Gorici. Cena broš. izv. 1 K 50 v. — G. nadučitelj Fr. Silvester je zbral nekaj duševnih proizvodov svojega očeta, našega znanega nabožnega in domoljubnega pesnika Radoslava Silvestra. Kujižica želi v prvi vrsti podati našim društvom nekaj zabavne tvarine za razne društvene prireditve. Razen 12 kupletov, ki jih je pisatelj naslovil „komično-satirični spevi“, obsega zbirka še dva šaljiva prizora in nekaj pesmi, ki so preprosti izliv veri, domu in cesarju udane duše. Ne teh, ne onih proizvo-

dov nočemo presojati s strogo pesniškega in estetičnega stališča, ker so vsi namenjeni bolj za praktično porabo. Vkljub temu pa bi želeli, da bi bil izdajatelj bolj izbiral nego zbiral. Dvomimo, če je danes prebavljivo, kar sodi v dobo okrog l. 1848. Vsekako pa pogrešamo v celi zbirki pile v jezikovnem oziru. Mnogi, celo preveč trivialni izrazi naj bi se bili primerno izpremenili. Kupletom so oskrbeli napeve in spremljavo naši glasbeni strokovnjaki, kakor A. Foerster, St. Premrl, Fr. Ferjančič i. dr. Brez dvoma bo knjižica izvrstno služila našim društvom zlasti v predpustnem času, zato jo kar najtopleje priporočamo.

Velik dar. Nekdo je daroval italijanskemu društvu „Dante Alighieri“ tri milijone lir. Dar bo društvo porabilo v propagando za razširjenje italijanske narodnosti.

Tajfun je napravil pri Tokiu na Japonskem veliko škode. V Tokiu je 15.000 hiš pod vodo, mnogo mostov je razrušenih in okoli 20 oseb je bilo ubitih.

NOVEJŠE VESTI.

Belgrad. 4. septembra. Srbija je dovolila izvažanje živine.

Stanislav. 4. septembra. Tu se ustanovi nova katoliška škofija.

Atene. 4. septembra. Grška bi rada odstopila Dedeagač Bolgarski, kakor je bilo sklenjeno na konferenci v Bukarešti, boji se pa, da ga bo brž zasedla Turčija, ker ima Bolgarska premalo posadke, da bi ga branila.

Carigrad. 4. septembra. Bolgari se pogajajo s Turki. Glavni zastopnik Bolgarov je poleg diplomata Načevića general Savov, ki je nedavno z mečem pridobil vse te pokrajine, katere ima sedaj zasedene in jih bo tudi obdržala Turčija. To je bridko! Meja bo Marica in Odrin je za Bolgare izgubljen. S cvetjem okinčani so šli Bolgari lani v boj zoper Turka, sedaj bodo pa po želji trozveze prosili Turka pa zvezo.

Občinske ubožnice. Konec.

Kaj je glavni vzrok našega pauperizma? — To vprašanje je potrebno za vsak občinski odbor. Za koga moramo plačevati? Največ za pijančke, nezakonske otroke, zapravljene gruntarje. Gorenjski gruntje, posebno v kranjskem okraju, so najboljši na Kranjskem.

Kdor zemljišče obdeluje s svojimi ljudmi, tam zemlja še zmeraj precej nese, in to tembolj, ker se pridelki prodajajo dovolj lahko in dobro. Marsikomu bi ne bilo treba pomanjkanja trpeti, če bi ne bilo špirta. V špirtu utopi pamet in grunt, in s špiritom pokvari vso svojo družino, da še v mladih letih ni dosti prida. Alkoholizem v občini podpirati, to se pravi: revščino želeli.

Ni naš namen tu dalje raziskivati, ker tudi v tem oziru ni treba dokazov, saj je reč čisto jasna in gotova. Pripomnimo samo še nekatere stvari. Zelo potrebno bi bilo, da bi županstva imela zapisnike vseh onih občanov, ki bivajo na tujem. Zakaj potrebno? Vkljub novemu domovinskemu zakonu pride mnogo oseb še v domačo občino, ker se ni pravočasno poskrbelo, da bi bile vsprejete v občino, kjer so bivate. Pod kurateljo koga spraviti, to ne gre lahko. Da so c. k. sodišča previdna, je utemeljeno. Ni pa ravno zmeraj previdno, da sodišča svoje odloke opirajo na izjave najbližjih sosedov, ki sicer morejo položaj res najboljše poznati, pa ga iz raznih ozirov nočejo vsikdar povedati. Tako pride, da se komu gospodarstvo vzame, ko je vže vse zapravil sebi in otrokom. Zdaten pripomoček zoper pomanjkanje po revnejših družinah je kaka domača obrt.

Domače obrti je po Gorenjskem veliko; v korist občinski blagajni bo vsako podpiranje domače obrti.

Kakor pri drugih občinskih zadevah, tako je tudi pri priskrbi ubožcev, da se brez denarja ne more veliko doseči.

Skromno se podpirajo onemogli, in še se veliko nabere, ko se dela letni proračun. Kaj bi še le bilo, če bi se ustreglo vsaki zahtevi! Troški rastejo na vseh koncih in krajih, in računamo lahko s tem, da se bo morala v bližnji prihodnosti zvlásti tudi deželna doklada. Nazadnje je občinski proračun kakor žleb pri strehi, v katerega se vsa voda steka. Povdarja se večkrat: deželne finance so slabe; prezre se pa, da so marsikje občinske finance še slabše.

Torej kje dobiti in iskati sredstev, ki jih ubožni dnevnik zahteva?

Ubožni zakon navaja nekaj virov — kazni, ubožnostni odstotek, taksa — iz katerih naj se dobivajo svote za podpiranje potrebnih. Vse to

redno ne zadostuje; vsaka občina mora navadno pokrivati te potrebščine z naklado na direktne davke, izvzemši morda one, ki imajo stare, večje ubožne fonde. Taki srečni kraji s znatnimi ubožnimi ustanovami so recimo: Kranj, Tržič, Idrija, Postojna, Novo Mesto, Slavina. Dr. Gruđen v svoji knjigi: „Socialno delovanje kat. cerkve na Kranjskem“ našteje na Kranjskem 180 ubožnih ustanov z ustanovno glavnico: 797.800 K z letnim prinosom obresti 39.890 K.

Najbrže v tem izkazu ne bodo vse ustanove naštele, vendar letni prinos obresti v okroglem 40.000 K je komaj desetina tega, kar štejejo vse občine za priskrbo revežev. Mnogo je občin, ki nimajo prav nobenega zaklada, ali pa samo neznatni ubožni zaklad. Take občine so v primeri z drugimi bogatejšimi res mnogo na slabšem. Zanje je skoro edini vir za ubožno blagajno občinska naklada.

Če bi se imel torej kaj izpreminjati ubožni zakon, bi bilo pač prvo, da se skuša dobiti več virov za ubožno blagajno.

Dalje naj bi se delalo na to, da se pomnožé obstoječi ubožni fondi, ali ustanove, kjer jih nič ni.

Med ubožnimi ustanovami jih je večina starejšega izvira, in veliko je vmes duhovniškega denarja. Nočemo preiskavati, zakaj je nastala neka stagnacija. S tem, da je deželni odbor zaukazal strogo ločitev ubožnega denarja od drugega občinskega imetja, se je naredila podlaga za večje zaupanje, da se bo denar porabljal za tisti namen, za kateri je bil prvotno določen.

To bi bila jedna pot, ki pelje do cilja: ustanova znatnih ubožnih zakladov. Brez načrtov se težko dela, in malo doseže.

Najprej denar, potem pride drugo!

Poučni del.

Pri pranju se barve blaga ohranijo, če se da v krop malo kisa oziroma za črno blago se na 12 delov vode prilije en del salmijakovca in se s to vodo madež izpere.

Dobra beljava. Stene se lepo in trajno pobelijo, ako se prilije, ko se napravi beljava, malo slane vode in mleka.

Vse slabe lastnosti ribjega olja odstranjene v Scottovi emulziji

Čeravno je navadno ribje olje dragoceno krepilno sredstvo, vendar ima veliko neprijetnosti, radi katerih se tako ne vpoštevata. — Odrastli kakor otroci nimajo samo mnogokrat upravičeno mržnjo do ribjega olja, radi neprijetnega okusa, ampak se jim upre tudi radi težke prebavljivosti. Vse drugače se obnese ribje olje v Scottovi emulziji, ki ni nič drugega, kakor okusno prirejeno in lahko prebavljivo ribje olje.

Posebno se priporoča že desetletja preizkušeno Scottovo emulzijo: pri prehlajenju, oslabeledosti, težkemu dobivanju zobkov pri malih, sploh v zdravljenju, pri otrocih, ako so drobnih koščic, slabi prebavi itd.

Cena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v v znakah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena posiljatev potom lekarno za poizkušnjo.

Za smeh in kratek čas.

Pozabljiv. Gospod blagajniku: „Vi ste strašno pozabljiv in jaz se skoraj bojim, da bote pozabili blagajno izprazniti, če bote kdaj popihali v Ameriko!“

Vse ponarejeno. Gospod: „Ko sem pri vas to palico kupil, ste zatrjevali, da je ročaj iz prave slonove kosti, kar pa ni res in jo morate nazaj vzeti!“ — Strugar: „To je pa vendar čudno! Jaz dobivam slonovo kost naravnost od tam, kjer sloni živé. Vendar ni škrat, da bi imeli sloni že tudi ponarejene zobe!“

Smola. Zdravnik: „Človek bi kmalu od jeze zbolel, ker so ljudje tukaj tako zdravi.“

Iz otročjih ust. Jožek pride iz šole in joka. Oče: „Zakaj pa jokaš?“ Jožek: „Gospod so rekli, da naj molim tri očenaše — pa znam le enega!“

PISARNA

za urejevanje splošnih gospodarskih zadev

J. Rozman, Kranj.

I. Denarni promet: Izposlovanje posojil v vseh oblikah. — Prevzem kapitalij in njih pupilarnovarno nalaganje. — Ranžiranje insolvent. — Eskont menic. — Nakup in prodaja državnih vrednostnih papirjev. — Izdaja uradnih borznih kurzov.

II. Informacijske zadeve: Izdaja trgovskih in obrtnih informacij ter naslovov dobaviteljev in odjemalcev za vse blagovne stroke.

III. Izterjevanje terjatev: Izterjevanje trgovskih in obrtnih terjatev. — Inkaso menic.

IV. Promet z nepremičninami: Posredovanje pri nakupu, prodaji in zamenjavi nepremičnin, industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij.

V. Tehnično-komerc. zadeve: Nakup in prodaja industrijskih, obrtnih in poljedelskih strojev vseh sistemov. — Oprema celih delavnic. — Instalacije. — Načrti in proračuni.

VI. Strokovni nasveti v vseh navedenih zadevah.

Strogo stvarno poslovanje. — Prospekti na razpolago. 129 52—5

Zobozdravniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in **Fr. Holzhaecker**, konc. zobotehnik

V KRANJU
v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan po 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52—34

Odvetnik

dr. Janko Šavnik

je otvoril svojo pisarno v Jrstu

Nova ulica št. 11, prvo nadstr.